

Ovladatelnost Taschy na „place“ i mimo něj byla opravdu příkladná, stejně jako její vztah k psovodovi.

Seminář Petry Müllers Vše je odrazem vztahu se psem

(1.díl)

Seminář Petry Müllers se konal v Děčíně a byl dobročinnou akcí pro tamější psí útulek. Hlavním tématem bylo problémové chování psů a jak zaměstnat psa, aniž by majitel musel docházet na cvičiště. Akce se zúčastnili majitelé psů, kteří na cvičiště nechodí, ale i aktivně cvičící psovodi. Vedle teoretické části bylo náplní řešení konkrétních problémů psů, které za tímto účelem někteří účastníci přivedli s sebou. A také rady a ukázky her a cviků, kterými lze zlepšit vztah mezi psem a majitelem, vytáhnout aktivní psy, zlepšit přivolání a kontrolu nad psem na dálku, zlepšit kontrolu u agresivních psů. Cviky jsou přitom vhodné i pro psy s handicapem (těžké DKK apod.) a také jako součást protiloveckého tréninku.

Individuální přístup a bez nátlaku

Petra vychází z toho, že každý pes a každý majitel potřebuje něco jiného. Na semináři se proto věnovala psům a psovodům individuálně, přičemž šlo o to, používat pozitivní motivaci, minimálně nátlak, aby vše bylo použitelné také pro všední den. Je mnoho psů, kteří na cvičáku předvedou pěknou práci,

ale v běžném životě to zdálo není takové a psovodi mají problém už při přivolání. Ale pes by měl poslouchat opravdu spolehlivě kdykoliv a kdekoliv. Pes je živý tvor, takže sto-procentní jistoty nedosáhneme nikdy, ale jde o to mít v běžném životě maximální jistotu. Petra Müllers používá při výchově a výcviku psů hodně pamlsků, pochval a preferuje přístup založený na pozitivní motivaci zvěřete a jeho vztahu k pánovi. Pes by měl totiž poslouchat rád a měl by sám chtít poslouchat. Pouze v takovém případě totiž bude ovladatelný i v kritické situaci.

Také proto Petra vůbec nepoužívá ostnaté a elektronické obojky, ani u svých psů, ani jinak ve výcviku. Používání těchto pomůcek svědčí o tom, že psovod svému psu nedůvěřuje (např. při přivolání), a proto ani pes nemá moc důvodu důvěrovat psovodovi. Spolupráce psa s psovodem se nedosáhne tlakem, elektronickým ani ostnatým obojkem, ale pouze motivací psa přes jídlo, hračku a konsekventní prací s ním.

Výcvik začíná už první den

Výcvik začíná první den, kdy pejsek přijde do rodiny. Jde o zavedení pravidel, co se v rodině smí a co se nesmí. Stejným způsobem jsou totiž štěňata vychovávána ve smečce vlků a zdvořelých psů. I tam platí stále stej-

ná pravidla, která se dodržují a všichni jsou spokojeni. Ve chvíli, kdy štěně opustí noru, resp. pelíšek, potřebuje rámec, ve kterém se pohybuje. A když tento rámec chybí, pes znejistí a začnou problémy. Aby se pes nestal problémovým, musí na něj mít majitel vždy dostatek času. Jsou psi, kterým stačí oběhnout panelák, a jsou psi, kterým to ne-

PETRA MÜLLERS

- Kynologí se zabývá 10 let.
- Působí jako výcvíkářka v záchranné brigádě v Bonnu (www.rettungshunde-bonn.de).
- Specializuje se na plošné hledání a mantrailing.
- Aktivně se věnuje výcviku a korekci problematického chování psů.

stačí. V rozlišení tohoto je počátek problémů, agresivity, strachu. Pes, který se nudí, si začne hlídat předměty, kousne do majitele....

Motivace psa a harmonický vztah je základ. Jedním z cílů semináře bylo ukázat, že existují jiné možnosti, jak dosáhnout se psem vynikajících úspěchů, aniž bychom vyvýjeli tlak. Petra klade důraz v první řadě na vztah mezi psem a psovodem, nikoliv na výsledky ve výkonu. Tam, kde je vztah harmonický a dobře funguje, lze dosáhnout v podstatě všeho. Při výchově psů, jejich výcviku, ale i při nápravě problémového chování používá Petra dlouhodobě velké množství pamlsků. Což ale neznamená, že by psi neposlechli bez nich. Pokud pes poslechně, jen když má psovod pamsek, pak byl výcvik veden špatně. Motivace psa je základ, na kterém je postaveno vše ostatní. Odměna musí být vždy okamžitá, ale je třeba mít na paměti, že psi se učí v řetězcích. Takže pozor na nežádoucí

HRY A PŘEKÁŽKY

Účastníci, kteří s sebou měli psy, si na semináři mohli vyzkoušet několik her a cviků, které Petra doporučuje, a to nejenom problémovým psům.

Revírování na kyblíky – při této hře psovi pozitivním způsobem vysvětlíme, že ho na povel posláme od nás pryč a na povel ke „mně“ se zase vrací. Psa tedy učíme ovladatelnost, vysílání do směru a zároveň trénujeme přivolání, vše s pozitivní motivací a odměnou. Kyblík (místo kyblíku lze požít kelímky od jogurtu apod.) použijeme proto, že tím jasné označíme, kde je odměna a předejdeme tak tomu, že pes učíme žrat cosi ze země nebo hledat něco někde v křoví. „Kyblíky“ lze cvičit na cvičáku, v lese, na zahradě i doma v pokoji. Je to zaměstnání pro hlavu a současně trénujeme ovladatelnost psa. Cílem je udělat cvik, který je jasně definovaný (běž si sebrat pamsek z kyblíku). Později můžeme kyblík postavit na louku třeba tři sta metrů od nás. A opět procvičujeme a upevňujeme ovladatelnost psa a přivolání na velkou vzdálenost. Budou-li v prostoru např. stopy divokých zvířat, pes si jich nebude všimat (cvik je proto vhodný i jako součást protiloveckého tréninku), protože ví, že jeho cíl je jiný – dobhnout ke kyblíku, vzít si pamsek a vrátit se zpět. Podobně se při cvičení v parku učí nevšimat si lidí a jiných psů, protože má jasní cíl a úkol s pozitivní odměnou. Cvik je pro psa zábava, ale musí být nastaven vždy tak, aby ho mohl splnit. Nejdříve proto pracujeme s jedním kyblíkem a na velmi krátkou vzdálenost. Tu zvyšujeme postupně, stejně jako počet kyblíků.

Půl, kteří se neradi vzdalují od psovoda, dáme výbornou věc na kyblík a u sebe máme obyčejný piškot. U psa, který se nerad vraci k psovodu, dáme piškot na kyblík a za přivolání je např. paštika. Takže vždy jde jen o kvalitu odměny.

spojitosti. Odměna musí být také vždy adekvátní situaci. Chce-li psovod naučit psa nový cvik nebo pracovat na nějakém problému, musí použít něco zvláštního – párek, osmažit karbanátek, upéct kuře, prostě cokoliv ho napadne. Pokud jde o to říct při vycházce psovi, že jsme s ním spokojení, dáme normální pamsek. Ale pokud chceme svého psa motivovat pro to, aby s námi spolupracoval, odměnu musí být něco lepšího a piškotkem ho určitě nepřesvědčíme. Ostatně např. ve smečce vlků to není o ničem jiném. Motivace vlka (a stejně tak psa) je ve smečce zůstat, protože sám nedokáže přežít. Vlci mají silně vyvinutý pud k tomu, aby ve smečce byla harmonie. Nemůžou si dovolit denně se šest hodin rvát, nemají na to dostatek energie, zraňovali by se a smečka by nepřežila. Takže prvním cílem každého psa je zůstat ve smečce, mít vlastní pozici, být klidný. Je jen málo psů, kteří mají problém v hlavě a tuto potřebu harmonie nemají. Pes ve smečce logicky chce jít, mít pevnou pozici, cítit se tam dobré a mít sociální kontakty. A to je nutné zajistit mu i v rodině. A právě proto záleží na tom, jak psa krmíme a jak děláme naše sociální kontakty.

Bič a cukr

Rady některých trenérů agresivního psa zlehknout a podobné postupy Petra rozhodně nedoporučuje. Používat násilí je v podstatě pro většinu lidí nemožné. Ve chvíli, kdy příkaz psovoda vlastní pes neakceptuje a psovod použije násilí, tak riskuje, že ho pes kousne. Psi nepotřebují brutalitu, ale pevnou a jistou ruku. Je potřeba jim dát najevo, co je špatně a co dobré – např. když pes venku něco žere, tak říct přísně „ne“, a jakmile přestane a poslechně, okamžitě pochválit „to je hodný“. To znamená používat metodu „bič a cukr“, přičemž „bičem“ není fyzické trestání psa, ale povel vydaný přísnou intonací či zvýšeným hlasem. Důležité je psovi pochvalou sdělit, když se začne chovat dobrě,

FOTKY ZE SEMINÁŘE NAJDĚTE NA

http://iveso.rajce.idnes.cz/Seminar_s_Petrou_Mullers_-_Decin_14.8.2011 a video na http://iveso.rajce.idnes.cz/Seminar_s_Petrou_Mullers_-_video_-_Decin_14.8.2011.

a také odměnu a pochvalu správně načasovat. Podle Petry si nelze nalhávat, že všichni psi dokážou existovat bez trestu, ale pes, který je doma vedený suverénní pevnou rukou – to neznamená brutálně, ale přesvědčivě a sebevědomě – zaručeně trest nepotřebuje. Pes pozná už z chování psovoda, že s ním není spokojený a v tu chvíli se snaží svoje chování korigovat, protože každý dobrě vedený pes má cíl se svému psovodovi zalíbit.

Pozici šéfa si nevynutíme

V průběhu semináře Petra několikrát zdůraznila, že svoji pozici šéfa si v žádném případě nevynutíme násilím. O svojí pozici můžeme psa jedině přesvědčit. To je prokázáno např. i studiem vlků v Kanadě a na zdivočelých psech v Itálii, kde žije v lese velká skupina domácích psů, kteří dostávají položenou stravu, aby nechodili lovit. I tato studie ukázala, že šéfem ve smečce není bezpodmínečně ten největší a fyzicky nejsilnější pes. Ale je to ten, který má mozek, je suverénní a přesvědčí ostatní v každé situaci. I psovod proto musí

svého psa přesvědčit. A když ho nepřesvědčí, tak má ve vztahu problémy. Zásadní problém je většinou v tom, že náš pes dobré zjistí, že „můj taťka je úplně nemožný“. Jenomže psi v dnešním komplexním světě dělat šéfa nezvládnou, protože všude je hodně psů, pachů a jsou zahlceni informacemi. A tím, že my jako šéf nefungujeme a pes to jako šéf nezvládá, vzniká problém - se strachem a agresí, pes je nevyrovnaný... Proto se snažíme být suverénním šéfem naším vystupováním a našimi povely, a to především v kritických situacích. Ve chvíli, kdy já selžu jako psovod v jakékoli malíčosti (venku při setkání s cizím psem atp.) a začnu to řešit trháním vodítka a řvaním (na toho druhého i svého psa), tak tím mého psa určitě nepřesvědčím. Psovod by měl mít na každou situaci nějaké řešení, svého psa si dát vždy do pořádku a v klidu ho pochválit. Hysterie, panika či strach nejsou řešení. Ostatně není náhoda, že hysterické staré babičky mívaly nejhysteričtější psy.

Většina agresivity vychází z nejistoty

Jsou časté případy, kdy si nejistý člověk pořizuje psa na ochranu. Ovšem z takového psa nemůže vyrůst sebevědomý jedinec, protože tím, že má po své straně nejistého majitele, se jeho nejistota naopak zvyšuje. Většina majitelů ale vůbec nevidí, že agrese jejich psa pochází z nejistoty. Každý pes musí mít jasné daná pravidla (rámcem), která fungují vždy a on se o ně může opřít. Máme například psa, který je přesvědčený, že pániček je jako šéf nemožný, proto tuto pozici musí prevzít. Sedíme večer na gauči, koukáme na televizi, přijde pes, položí nám hlavu do klína a my ho drbeme a drbeme, a až ho přestaneme bavit, tak se odsune. Pes tedy přijde, řekne si, co chce a my to poslušně splníme. To je samozřejmě naprosto správně. Pokud takový pes přijde a dá mi hlavu do klína, pošlu ho na místo. Podle toho jak moc velký problém máme, má pes své místo buď u gauče, pelíšek v koutě atd. Když pes několik minut leží, zavo-

lám ho a můžeme se pomazlit. Ale nemazlíme se tak dlouho, až ho to omrzí – já určuji začátek a konec mazlení.

V krizových situacích na vycházkách, kterým se nejde vyhnout (setkaní s cizím psem, štěkání na lidi a psy ve městě, kdy je příčinou nejistota psa), by měl psovod zvolit suverénní rychlé tempo, pomocí pamlsků včas stáhnout pozornost psa na sebe (ještě než se rozmátká) a snažit se nežádoucímu chování předejít. Psovod musí zachovat naprostý klid, bez napětí a také nešponovat vodítko. Bude-li suverén psovod, pak je suverén i pes. Jakmile psi cítí z pánička nejistotu, nemají možnost přijít ke klidu. U naučené agresivity je důležité, aby se agrese a dané situace už neopakovaly, tzn. předcházet situacím, které agresivitu vyvolávají.

Připravila Iveta Soukupová, foto: Iveta Soukupová

**Pokračování příštím čísle časopisu
Psí sporty (protilovecký výcvik
a překonávání překážek + další hry)**

WORKING TESTY

Stop hvízd neboli stopka

Valná většina vůdců používá na zastavení psa ve větší či menší vzdálosti jeden ostrý hvízd příšalkou. Pes by měl na tento povel zanechat jakékoliv činnosti (př. běh, dohledávka) a otočit se na vůdce a čekat na další povel.

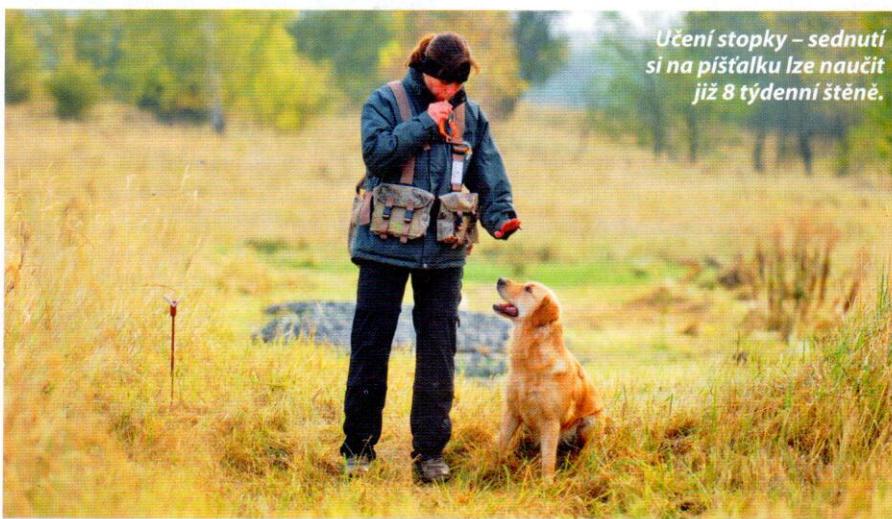
znamená a můžeme začít vynechávat povel „sedni“ a pouze pískat.

Venu začínejte stopky používat při procházkách nejprve na vzdálenost 1 až 2 metrů od psa. Každý určitě při odhadování vydává zvuk (trrrr, trrrr), který má psa upozornit, že něco letí.

V tu chvíli pískneme (pokud ještě pes nereaguje 100% jen na příšalku, vydáme i povel „sedni“). Pokud se jen otočil a zůstal stát, i to je pro začátek úspěch a s radostným povelem pro přenesení mu odhadíme aport nebo mu dáme pamlsk.

Cvik provedeme pouze párkrt za sebou. Nechceme přece psa demotivovat a skončit cvičení (hru) špatně.

Pokud se pejsek na písknutí otočí a vydá se směrem k nám, vyrážíme několika kroky proti němu a posadíme jej tam, kde byl ve chvíli písknutí „stopky“, zopakujeme mu povel „sedni“ a pochválíme ho. Vždy střídáme druh odměny. Je to pro psa zajímavější a rychleji povel splní. Dáme pak pejskovi volno a povel znova opakujte. Po malu zvyšujeme náročnost tím, že prodlužujeme vzdálenost a přidáváme rušivé vlivy. Protože jde o cvik poslušnosti, snažíme se ho provádět pravidelně a co nejvíce upevnit. Velmi důležitá je důslednost, netolerujeme psovi nesplnění povelu, jen proto, že jsme líní se za ním rozběhnout a cvik opravit. Pokud nácvik uspěcháme nebo jsme nedůslední, stane se, že pes je-li ve větší vzdálenosti od nás reaguje na náš povel jen neochotně nebo vůbec, pak se musíme vrátit na kratší vzdálenost a více se zaměřit na toto cvičení. Toto cvičení se dá skvěle kombinovat pro trénink navádění do stran. O začátcích výcviku handlingu ale zase příště.

Učení stopky – sednutí si na příšalku lze naučit již 8 týdenní štěně, ale i u staršího pejska postupujeme jako se štěnětem. Nejosvědčenější metodou, jak naučit psa sedat si na stop hvízd je při krmení. Když držíme misku v ruce, zvedneme jí tak, aby to donutilo psa sednout si. Jakmile si sedá, pískneme a vydáme povel „sedni“. Za pár dní pes pochopí, co písknutí

To samé můžeme udělat při učení stopky. Přichystáme si do ruky aport nebo pamlsk. Pejsek by neměl být zrovna zaneprázdněn čůráním nebo očichováním keříku a ideálně by se měl pohybovat na naší blízkosti. Vydáme zvuk jako při odhadování aportů. Většina pejsků už zvuk zná a zareaguje tak, že se na nás překvapeně otočí

Připravila Táňa Incédi, Foto: Jiří Dolníček